

DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Direktoratet for byggkvalitet
Postboks 8742 Youngstorget
0028 OSLO

Deres ref

Vår ref
17/57-1

Dato
10.01.2017

TILDELINGSBREV 2017 – Direktoratet for byggkvalitet

1. INNLEDNING

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) gir i dette tildelingsbrevet styringssignaler for og tildeler midler til Direktoratet for byggkvalitet (DiBK) i 2017, jf. Prop. 1 S (2016–2017) for Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Innst. 16 S (2016-2017) vedtatt 15. desember 2016. I tillegg gjelder føringene gitt i virksomhets- og økonomiinstruksen av 26.06.2014.

Vi ber DiBK ta opp eventuelle uklarheter så snart som mulig.

2. OVERORDNEDE PRIORITERINGER

Kravene til byggverk og byggeprosessen er komplekse. Potensialet for en mer effektiv produksjon er betydelig. DiBK skal bidra til å utvikle enklere regler og økt grad av digitalisering, noe som vil legge til rette for raskere og rimeligere byggeprosesser. Et enkelt og tilgjengelig regelverk skal sammen med økt kompetanse, kontroll og offentlige tilsyn, bidra til at det blir mindre useriøs virksomhet og færre byggfeil i byggenæringen.

ByggNett-strategien setter mål og strategier for hvordan bruken av digitaliserte arbeidsformer og elektronisk samhandling i byggsektoren kan økes. Direktoratet skal sikre god framdrift i gjennomføring av strategien.

3. MÅL FOR 2017

I dette tildelingsbrevet omtaler vi målene som gjelder for DiBK. For 2017 ber vi om årlig rapportering på styringsparametere med mindre noe annet er spesifisert i dette brevet. For å synliggjøre utviklingen i styringsparameterne, skal dere rapportere over flere år der det er mulig og hensiktsmessig.

3.1 Hovedmål 1: Raskere boligbygging og gode byggkvaliteter

Regjeringen vil legge til rette for raskere, enklere og rimeligere boligbygging. Samtidig skal flere boliger og bygg være tilpasset en stadig aldrende befolkning, og klima- og miljøutfordringene vi står overfor.

Regelverket stiller minimumskrav som sørger for at boliger og bygg er sikre, energieffektive og miljøvennlige, og at de har god tilgjengelighet. Ny byggt teknisk forskrift fra 2017 bidrar til et enklere regelverk og reduserte byggekostnader, samtidig som gode boligkvaliteter blir ivaretatt. Et enklere regelverk kan bidra til raskere boligbygging.

Departementet vil styrke DiBKs rolle som nasjonalt kompetansesenter innenfor bolig- og byggkvalitet. Derfor ble fagansvaret for områdene miljø og energi overført fra Husbanken til DiBK fra 1. januar 2017. Fagansvaret for byggeskikk ble overført i 2016. Flyttingen styrker DiBK som kompetansesenter for byggkvalitet og spisser Husbankens samfunnsoppdrag overfor vanskeligstilte på boligmarkedet. DiBK og Husbanken skal sammen sørge for erfarings- og kompetanseoverføring som er relevant for direktoratets videre utvikling av fagansvar for energi, miljø og byggeskikk.

I lys av den utvidete rollen som kompetansesenter for byggkvalitet, skal DiBK i 2017 veilede om energieffektivisering av eksisterende bygg og boliger. Det vil være viktig å bygge videre på Lavenergiprogrammets kompetanse og resultater. I tillegg vil inneklimate og klimatilpasning være områder DiBK skal jobbe videre med i 2017.

Delmål 1.1 Effektive byggeprosesser og godt kvalifiserte aktører

Informasjonsvirksomhet

Kompleksiteten i regelverket og selve gjennomføringen av byggeprosjekter forutsetter at kommuner, byggenæringen og publikum har god kunnskap og kvalifikasjoner på sine områder. Dette sikrer gode prosesser og god byggkvalitet. I 2017 skal informasjon rettet mot publikum om avklaring av søknadsplikt, sakstype og unntak fra byggereglene styrkes.

Seriøsitet og kvalifikasjoner i byggenæringen

Januar 2016 ble det iverksatt endringer i den sentrale godkjenningsordningen med sikte på å gjøre det enklere å være seriøs aktør i byggenæringen. Departementet har i brev av 4. mai 2016 bedt direktoratet ta ansvar for utforming av et grunnlag for

myndighetenes videre arbeid med kompetansekravene for foretak. Ny frist for leveranse til departementet er satt til 1. juni 2017.

Ved departementets brev av 16. desember 2016 er DiBK bedt om å legge til rette for etablering av et "Seriositetsregister" i tilknytning til den sentrale godkjenningsordningen.

Gjennomføring av de nevnte oppgavene skal ha prioritet i 2017. Tiltakene skal styrke sentral godkjenning som virkemiddel for kvalitet i byggesaker. Direktoratet skal samtidig opprettholde effektiv saksbehandling og tilsyn med foretakene samt god markedsføring av ordningen. Dere skal legge vekt på å etablere en effektiv tilsynsmetodikk som synliggjør tilsynet og gir tillit til ordningen både i næringen, hos tiltakshavere og i kommunene. I videreutvikling av ordningene skal det legges til rette for automatisk innhenting av nødvendige opplysninger fra relevante myndigheter.

Håndverkerportalen skal samle og formidle kvalitetssikret informasjon om bl.a. seriositeten til foretak i byggenæringen. Portalen settes i drift i 2017. DiBK skal bidra til å sikre at informasjon fra sentral godkjenning og seriositetsregisteret integreres på en god måte i den nye portalen.

Tilsyn

DiBK skal årlig gjennomføre tilsyn med produkter til byggverk og rapportere til departementet i samsvar med rapporteringsplikten etter EUs varepakke. Dere skal i tillegg støtte kommunene i deres tilsyn med byggesak, herunder å vurdere om eksisterende verktøy og veiledere bør oppdateres eller videreutvikles eller om nye skal utvikles. Det er begrensede ressurser tilgjengelig til tilsyn innenfor plan- og bygningslovens område. DiBK skal derfor være en pådriver for at tilsyn fra lokale og sentrale myndigheter kan utfylle hverandre slik at ressursene blir brukt på en effektiv måte.

Det er stadig mer krevende å føre tilsyn med byggevaremarkedet, bl.a. siden andelen av direkteimport til byggeplass øker. For å øke seriositeten i dette markedet, skal DiBK prioritere markedstilsyn med produkter til byggverk høyere.

Styringsparametere:

- godkjente foretak av mulige foretak i den sentrale godkjenningsordningen (andel)
- stedlige tilsyn og dokumenttilsyn i den sentrale godkjenningsordningen, også utfall (antall)
- gjennomførte markedstilsyn med produkter til byggverk (antall og andel)

Resultatmål:

- Det skal være minimum 15 000 foretak i den sentrale godkjenningsordningen.
- DiBK skal gjennomføre minimum 360 stedlige tilsyn i den sentrale godkjenningsordningen.

- DiBK skal gjennomføre minimum 650 dokumenttilsyn i den sentrale godkjenningsordningen.
- DiBK skal gjennomføre 100 proaktive tilsyn i markedstilsynet.

Oppdrag		Frist
1	DiBK skal ta initiativ til å etablere en direktoratsgruppe som bidrar til bedre samordning av regler og regelendringer av betydning for byggenæringen.	01.05.17
2	DiBK skal levere grunnlag for nye kompetansekrav for sentral godkjenning og erklæringer om ansvarsrett.	01.06.17
3	DiBK skal levere utredning om opprettelse av et seriøsitetsregister.	21.04.17

Delmål 1.2 Byggeregler skal ivareta sikkerhet, miljø og tilgjengelighet i boliger og bygg

DiBK forvalter og utvikler regelverket som sørger for at boliger og bygg er sikre, energieffektive og miljøvennlige og har god tilgjengelighet.

En viktig oppgave for DiBK i 2017 er ny byggteknisk forskrift (TEK17). TEK17 ble sendt på høring 10.11.16 med tre måneders høringsfrist. Nytt regelverk skal være på plass innen 1. juli 2017. TEK17 skal bidra til å berede grunnen for neste generasjons byggteknisk forskrift. Langsiktig utvikling av regelverket må tilrettelegge for digitalisering og standardisering.

Oppdrag		Frist
4	DiBK skal i 2017 vurdere høringsuttalelser og gi departementet en anbefaling om ny og forenklet byggteknisk forskrift.	07.04.17
5	DiBK skal utarbeide veiledningsmateriale til ny byggteknisk forskrift.	01.07.17

Delmål 1.3 Fremme innovasjon og produktivitet i bolig- og bygningssektoren

DiBK skal stimulere til innovasjon innenfor bolig- og byggkvalitet. Dere kan støtte relevante forbildeprosjekter og relevante utviklingsaktiviteter. Dere skal rapportere på disse initiativene i årsrapporten for 2017. Bygg21 er et samarbeid mellom bygge- og eiendomsnæringen og statlige myndigheter. Formålet er å heve kompetansenivået og øke produktiviteten i byggenæringen. Bygg21 ledes av et styre med mandat fra departementet. DiBK har sekretariatet.

Standardisering kan bidra til økt produktivitet. Direktoratet skal derfor bidra i nasjonal og internasjonal standardisering på relevante områder.

3.2 Hovedmål 3: Forvaltningen av bolig- og bygningssektoren skal være effektiv og brukerrettet

DiBK skal utøve bolig- og bygningspolitikken på en brukervennlig og effektiv måte. Det gjelder både oppgaver som berører eksterne og direktoratets egen virksomhet. DiBK skal også ha god kontroll med sine forvaltnings- og driftsoppgaver.

Direktoratet skal gjennom digitalisering legge til rette for effektiv saksbehandling i kommunene og at det finnes et godt tilbud av tjenester for aktørene i byggesektoren.

Delmål 3.1: Brukervennlige og digitale tjenester

Direktoratet skal gjennom ByggNett-strategien bidra til bedre og mer effektive digitale tjenester. Direktoratet skal stimulere til videre utvikling og implementering av digitale saksbehandlingssystemer for byggesaker i kommunene gjennom eByggesak. DiBK skal være en pådriver for at aktørene i markedet ved hjelp av Fellestjenester BYGG og eByggesøknad utvikler gode søknadsløsninger for private så vel som profesjonelle tiltakshavere. Departementet forutsetter et fortsatt nært og godt samarbeid med bl.a. kommunene, planmyndighetene og Kartverket.

I årsrapporten skal dere rapportere samlet på hva som er oppnådd i ByggNett-strategien, og legge fram revisjoner av strategien med milepælsplan.

Styringsparametere:

- Antall kommuner som har anskaffet eByggeSak
- Utvikling og bruk av Fellestjenester BYGG

Resultatmål:

- 25 nye kommuner har anskaffet eByggeSak.
- Fellestjenester BYGG skal være etablert med grunnleggende innsendingstjeneste for byggesøknader, elektronisk nabovarsel og pilot for regelsjekk for utvalgte områder av TEK.
- DiBK har etablert BIM som bærer av informasjon i byggesaken som supplement til tegninger.
- Fem ulike søknadsløsninger er operative for innsending av byggesøknader via Fellestjenester BYGG.

Oppdrag		Frist
6	DiBK skal i 2017 etablere Fellestjenester BYGG på Altinn-plattformen.	31.12.17
7	DiBK skal komme tilbake til departementet med en vurdering av egnet tidspunkt for stenging av ByggSøk for nye innkommende søknader.	07.04.17

Delmål 3.2: Effektiv tjenesteyting og forvaltning

DiBK skal arbeide systematisk med å utnytte tildelte ressurser bedre og øke produktiviteten. Digitalisering av arbeidsprosesser og tjenester (digitalt førstevalg) er et sentralt virkemiddel i dette arbeidet, sammen med f.eks. omorganisering, prosessforbedring og annen bruk av teknologi (jf. også punkt 4.1).

DiBK skal sikre god og oppdatert informasjon til aktuelle brukere på nettsidene sine, og gjennomføre regelmessige brukerundersøkelser. Det er særlig viktig at næringen opplever en effektiv og forutsigbar saksbehandling i den sentrale godkjenningsordningen og i markedstilsynet.

I årsrapporten skal DiBK gjøre rede for iverksatte og planlagte effektiviseringstiltak. Det skal her fremgå at tiltak som inneholder digitalisering av arbeidsprosesser og tjenester er særlig vurdert. Det skal også gjøres rede for hvordan effektiviseringsgevinstene av tiltakene hentes ut, slik at de kan omdisponeres til prioriterte områder.

DiBK skal bruke evalueringer og annen FoU som verktøy for virksomheten til å sikre tilstrekkelig styringsinformasjon og forsvarlig beslutningsgrunnlag. Det er viktig at evalueringer brukes systematisk og strategisk, og som en integrert del av virksomhetsstyringen.

Styringsparametere:

- Saksbehandlingstider i sentral godkjenning (søknader og klager)
- Saksbehandlingstid i markedstilsynet

Resultatmål

- Gjennomsnittlig saksbehandlingstid fra mottatt tips/henvendelser til det foreligger en beslutning om reaktivt tilsyn eller ikke, skal være på 15 dager i markedstilsynet.
- Saksbehandlingstiden i sentral godkjenning for nye søknader skal ikke overstige 4 uker.
- Saksbehandlingstiden for klager på vedtak i sentral godkjenning skal ikke overstige 120 dager

Oppdrag		Frist
8	DiBK skal levere en evalueringsplan for perioden 2017-2019 for DiBKs virkemidler.	01.04.17
9	En analyse av data i KOSTRA som redegjør for utviklingen i kommunal byggesaksbehandling og i kommunalt tilsyn med byggevirksomheten.	01.09.17

4. ANDRE FORUTSETNINGER OG KRAV

4.1 Fellesføring for 2017

DiBK skal arbeide systematisk med å utnytte tildelte ressurser bedre og øke produktiviteten. Digitalisering av arbeidsprosesser og tjenester (digitalt førstevalg) er et sentralt virkemiddel i dette arbeidet, sammen med f.eks. omorganisering, prosessforbedring og annen bruk av teknologi. I årsrapporten skal DiBK gjøre rede for iverksatte og planlagte effektiviseringstiltak. Det skal her fremgå at tiltak som inneholder digitalisering av arbeidsprosesser og tjenester er særlig vurdert. Det skal også gjøres rede for hvordan effektiviseringsgevinstene av tiltakene hentes ut, slik at de kan omdisponeres til prioriterte områder.

Departementet tar sikte på i nær framtid å sende ut et rundskriv med utdypende forklaring på hvordan fellesføringen skal forstås og hvordan virksomhetenes resultater skal gjengis i årsrapportene.

Lærlinger

Regjeringen har ambisiøse forventninger til offentlige virksomheters inntak av lærlinger. Det vises til brev datert 10. mars 2015 og 14. september 2016 om tilrettelegging for læreplasser og tiltak for å øke antall lærlinger i staten og tidligere tildelingsbrev.

Nytt av året er at virksomheten hvert år skal vurdere om de kan øke antall lærlinger og tilby opplæring i nye lærefag. Kravet om at DiBK til enhver tid har minimum én lærling videreføres.

Det skal rapporteres om bruken av lærlinger i årsrapporten.

Sikkerhet og beredskap

DiBK skal kartlegge behovet for kompetanseheving innenfor sikkerhet og beredskapsstyring, og legge en plan for å dekke eventuelt behov for økt kompetanse.

4.2 Bedre beslutningsgrunnlag

Ny utredningsinstruks trådte i kraft 1. mars 2016. Formålet med instruksen er å sikre gode beslutningsgrunnlag i staten. DiBK skal strukturere beslutningsgrunnlag etter utredningsspørsmålene i utredningsinstruksen når dere forbereder saker for KMD. Der DiBK utfører utredningen på vegne av KMD, er det DiBK som har ansvar for å følge reglene i instruksen. KMD har det endelige ansvaret for at utredningen er av god kvalitet.

Alle sentrale forskningsrapporter skal sendes til departementet til orientering når rapportene er ferdige. Vi viser til rutine og mal for orientering om FoU-rapporter bestilt av etatene (jf. vedlegg 2). DiBK skal registrere gjennomførte evalueringer på evalueringsportalen.no.

5. KRAV TIL DOKUMENTASJON OG STATISTIKK

Årlig rapportering (årsrapporten for 2017):

- nøkkeltall for den sentrale godkjenningsordningen
- nøkkeltall for tilsyn med produkter til byggverk
- nøkkeltall for ByggSøk
- byggskadeomfang basert på data fra relevante aktører/kilder
- antall system for eByggeSøknad som er utviklet
- tillit til den sentrale godkjenningsordningen, også utfall
- regelverkets betydning for effektivitet i byggeprosjekter
- effekt av markedstilsyn og veiledning for riktig produktdokumentasjon
- effekt av kommunalt tilsyn
- effekt av uavhengig kontroll
- effekt av regelverket på utvikling og bruk av innovative løsninger
- regelverkets brukervennlighet
- saksbehandlingstider i tilsynet med produkter til byggverk
- brukernes opplevelse av direktoratets tilbud og tjenester
- driftskostnader pr årsverk

6. BUDSJETTILDELINGER

6.1 Budsjettrammer 2017

I tråd med Stortingets vedtak tildeles DiBK følgende utgifter og inntekter i 2017:

Utgifter		
Kap.	Post	Beløp i 1 000 kr
587	Direktoratet for byggkvalitet	
	01 Driftsutgifter	99 985
	22 Kunnskapsutvikling og informasjonsformidling	44 430
	70 Tilskudd til Lavenergiprogrammet	6 687
	Sum kap. 587	151 102
Inntekter		
Kap.	Post	Beløp i 1 000 kr
3587	Direktoratet for byggkvalitet	
	01 Diverse inntekter	103
	04 Gebyrer, sentral godkjenning foretak	44 593
	Sum kap. 3587	44 696

Kap. 587 Direktoratet for byggkvalitet

Post 1 Driftsutgifter

Bevilgningen for 2017 er i underkant av 100 mill. kroner. Posten dekker lønn, husleie og andre faste driftsutgifter for DiBK. Bevilgningen dekker også utgifter til drift av

ordningen med sentral godkjenning av foretak med ansvarsrett. Ordningen skal være selvfinansierende og dekkes av gebyrer, jf. kap. 3587, post 04 *Gebyrer, sentral godkjenning foretak*.

Fagansvaret for byggeskikk ble flyttet fra Husbanken til DiBK i 2016, og fagansvaret for miljø og energi er flyttet fra 1. januar 2017. Som følge av dette, er bevilgningen økt med 5 mill. kroner mot en tilsvarende nedjustering av bevilgningen til Husbanken (kap. 2412, post 45).

Endret føring av pensjonspremie

Fra 1. januar 2017 endres budsjetterings- og regnskapspraksis for håndtering av pensjonspremie til Statens pensjonskasse (SPK). Formålet med endringen er å bidra til at virksomhetene i større grad ansvarliggjøres for sine pensjonsutgifter og at utgiftene synliggjøres på en bedre måte i budsjett og regnskap. Kravene til budsjettering og regnskapsføringen framgår av [Finansdepartementets rundskriv R-118](#). I korte trekk innebærer endringen at virksomheten skal innbetale en pensjonspremie til SPK som består av en arbeidsgiverandel på tolv prosent og medlemsandelen på to prosent. Det skal også beregnes arbeidsgiveravgift av arbeidsgiverandelen.

Det er gjort en engangsberegning per virksomhet basert på tall fra 2015 og 2016, justert for forventet lønnsvekst i 2017. Virksomhetens driftsbudsjetter økes i 2017 derfor med 8,3 mill. kroner for å dekke denne utgiften. Virksomheten må framover håndtere økninger i pensjonskostnader ved lønnsglidning innenfor gjeldende budsjettrammer.

Virksomheten vil få tilsendt faktura fra SPK for innbetaling av pensjonspremien seks ganger i året.

Endring i tildelingen som følge av digital post

Bevilgningen er redusert med 111 000 kroner som følge av gevinster ved overgangen til digital post til innbyggere og næringsliv, jf. omtale i del I Innledende del pkt. 5.5 i Prop. 1 S (2016–2017) for Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Post 22 Kunnskapsutvikling og informasjonsformidling

Posten skal bidra til kunnskapsutvikling og informasjonsformidling om bygningspolitiske temaer og finansierer utredninger og DiBKs eksterne samhandlings- og kommunikasjonsaktiviteter. Dette skal bidra til å nå hovedmål 1: Raskere boligbygging og gode byggkvaliteter.

Bevilgningen for 2017 er 44,4 mill. kroner. Nedgangen i bevilgningen skyldes at den særskilte toårige satsingen på ByggNett i 2015 og 2016 avvikles fra og med 2017. Framdriften på ByggNett skal gjennom omprioriteringer opprettholdes som planlagt.

Posten er økt med 1 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon av kap. 860 Forbrukerrådet, post 51 Markedsportaler over Barne- og likestillingsdepartementets

budsjett, siden utviklingsløpet for håndverkerportalen som Forbrukerrådet skal opprette avsluttes i 2017.

DiBK får fullmakt til å benytte inntil 13 mill. kroner til Bygg21 over kap. 587, post 01 Driftsutgifter og post 22 Kunnskapsutvikling og informasjonsformidling. Ved tildeling av midler til Bygg21 må DiBK vise til det gjeldende mandatet for Bygg21, herunder leveransepunkter og økonomisk ramme for kommunikasjon. Det må komme tydelig fram at bevilgningen over statsbudsjettet kun kan brukes i tråd med oppdraget i mandatet. DiBK skal rapportere særskilt på disponering av midler til Bygg21 i årsrapporten for 2017, herunder ressursbruken i Bygg21 fordelt på de ulike leveransepunktene i mandatet. Bygg21 fordeler selv midlene og ressursene på leveransepunktene gitt i mandatet fra KMD.

Post 70 Tilskudd til Lavenergiprogrammet

Bevilgningen for 2017 er 6,7 mill. kroner. Tilskuddet skal gå til Lavenergiprogrammet ved Byggenæringens Landsforening (BNL). Midlene skal benyttes som driftsmidler til programmet, til kompetanseheving om energieffektive bygg i byggenæringen og til forbildeprosjekter.

BNL står som formell eier av Lavenergiprogrammet. DiBK skal tildele midlene på denne posten til Lavenergiprogrammet ved eget tilskuddsbrev og be om årlig rapportering om bruken av midlene.

Kap. 3587 Direktoratet for byggkvalitet

Post 01 Diverse inntekter

Bevilgningen for 2017 er 103 000 kroner.

Post 04 Gebyrer, sentral godkjenning foretak

Bevilgningen for 2017 er 44,6 mill. kroner.

7. FULLMAKTER

Departementet delegerer følgende budsjettmessige fullmakter til DiBK for budsjettåret 2017. Virksomheten er selv ansvarlig for å sette seg inn i de kravene og hjemlene departementet henviser til.¹

I tillegg gjelder de administrative fullmaktene DiBK har fått delegert i brev av 19.12.2014.

¹ Det vises til Finansdepartementets veileder for statlig budsjettarbeid som forklarer budsjettfullmaktene nærmere (alle rundskriv fra Finansdepartementet finnes [her](#)).

7.1 Merinntektsfullmakt

Fullmakt til å overskride driftsbevilgning under kap. 587, post 01 mot tilsvarende merinntekter på kap. 3587, post 04, jf. romertallsvedtak V Merinntektsfullmakter, jf. Innst. 16 S (2016-2017) vedtatt 15.12.2016.

7.2 Fullmakt til nettobudsjettering ved utskifting av utstyr

Fullmakten gis for kap. 587, post 01 på de vilkårene som framgår av R-110 pkt. 2.2.

7.3 Fullmakt til å inngå leieavtaler og avtaler om kjøp av tjenester utover budsjettåret

Fullmakten gis for kap. 587, postene 01 og 22 på de vilkårene som framgår av R-110 pkt. 2.3.

7.4 Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger mot tilsvarende merinntekter

Fullmakten gis for kap. 587, postene 01 og 22 mot tilsvarende merinntekter på de vilkårene som framgår av R-110, pkt. 2.4.

7.5 Fullmakt til å overskride driftsbevilgning til investeringsformål

Fullmakten gis for kap. 587, post 01 til investeringsformål mot tilsvarende innsparing i løpet av de fem følgende budsjettår på de vilkårene som framgår av R-110, pkt. 2.6² som kommer i 2017.

8. RAPPORTERING OG RESULTATOPPFØLGING

8.1 Styringsdialog og rapportering gjennom året

Datoer for styringsmøter og frister for arbeidet med statsbudsjettet og annen rapportering framgår av vedlegg 1.

8.2 Årsrapport og årsregnskap

DiBK skal sende årsrapporten for 2017 til departementet innen 15. mars 2018, med kopi til Riksrevisjonen. Årsrapporten skal tilfredsstille kravene i virksomhets- og økonomiinstruksen for DiBK. Rapporten skal inneholde rapportering om mål, styringsparametere og oppdrag, som er omtalt i dette tildelingsbrevet, jf. pkt. 3 Mål for 2017, pkt. 4 Andre forutsetninger og krav og pkt. 5 Krav til dokumentasjon og statistikk. DiBK skal innledningsvis i årsrapporten presentere sin vurdering av hvilke resultater som er oppnådd det siste året innenfor de overordnede utfordringene og prioriteringene, jf. pkt. 2 i tildelingsbrevet.

^{2 2} R-110 er under oppdatering og vi gjør oppmerksom på at den nye versjonen vil ha et revidert pkt. 2.6 som vil være gjeldende for 2017. Rundskrivet vil publiseres på regjeringen.no når det er fastsatt.

DiBK skal sende en korrekt, dekkende og komplett årsrapport til departementet. Årsrapporten skal ikke endres etter at den er sendt til departementet, med mindre det er særskilte forhold som gjør det nødvendig.

9. BUDSJETTMESSIGE FORUTSETNINGER

DiBK har ansvar for å planlegge virksomheten i 2017 slik at dere kan nå målene innenfor bevilgningsrammene som er gitt i dette brevet, jf. Reglementet for økonomistyring i staten § 9 og Bestemmelser om økonomistyring i staten, pkt. 2.2.

DiBK må ta høyde for mindre, uforutsette oppdrag gjennom året. Det kan for eksempel gjelde uttalelser til saker på alminnelig høring, svar på spørsmål fra Stortinget, arbeid med strategier og handlingsplaner, meldinger og proposisjoner til Stortinget, eller det kan gjelde enkeltsaker. Dere kan også bli bedt om å utarbeide problemnotater til utredningsarbeid som pågår i departementet.

Dere kan ikke overskride utgiftsbevilgningene eller bruke dem til andre formål enn forutsatt av Stortinget, jf. Bevilgningsreglementets § 5. Unntaket er hvis det er gitt en slik fullmakt i pkt. 7 i dette brevet.

DiBK har ansvaret for å iverksette tiltak slik at det ikke oppstår behov for å øke bevilgningen. Departementet forutsetter at DiBK rapporterer om vesentlige endringer i budsjettforutsetningene umiddelbart.

Med hilsen

Ann Ingeborg Hjetland (e.f.)
ekspedisjonssjef

Benedikte Endresen
avdelingsdirektør

Vedlegg:

1. Styringskalender for DiBK for 2017
2. Rutine og mal for orientering om FoU-rapporter bestilt av etatene

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Kopi til:

Riksrevisjonen

Postboks 8130 Dep

0032 OSLO

Vedlegg 1: Styringskalender for DiBK for 2017

Måned	Rapportering/møte	Tidspunkt
Januar	Rapportering til statsregnskapet	Januar 2017 ³
Februar	Innspill til RNB	17.02.2017
Mars	Oversikt over planlagte og igangsatte FoU-oppdrag	01.03.2017
	Årsrapport for 2016, revidert risikovurdering for 2017	15.03.2017
April	Evalueringsplan for DiBKs virkemidler	01.04.2017
	KMD sender utkast til Prop. 1 S for 2018	07.04.2017
	Styringsmøte og fagmøte	25.-26.04.2017
	Innspill til Prop. 1 S	30.04.2017
Mai	Innspill til rammefordeling	04.05.2017
	Budsjett- og regnskapsstatus per 30.4 med prognose ut året	23.05.2017
Juni	Varsel om behov for større endringer i 2. halvår	30.06.2017
August	Innspill til andreutkast Prop. 1 S	Primo august
	Avviksrapportering for 2017	29.08.2017
September	Oversikt over planlagte og igangsatte FoU-oppdrag	01.09.2017
	Kort styringsmøte (avvik)	15.09.2017
	Budsjett- og regnskapsstatus per 31.8 med prognose ut året og eventuelle innspill til nysalderingen	20.09.2017
Oktober	Innspill til nye satsinger og kutt (2019-budsjettet)	06.10.2017
	KMD sender utkast til tildelingsbrev for 2018	18.10.2017
November	Avviksrapportering for 2017, merknader til utkast til tildelingsbrev for 2018 og overordnet risikovurdering for 2018	01.11.2017
	Styringsmøte og fagmøte.	14.11.2017
Desember	Innspill til konsekvensjustering (2019-budsjettet)	08.12.2017

³ Frister i arbeidet med statsregnskapet fastsettes i egen bestilling fra KMD.

Vedlegg 2: Rutine og mal for orientering om FoU-rapporter bestilt av etatene

Arbeidet med FoU er forankret i statsbudsjettene og tildelingsbrevene. Denne rutinen er en utdyping av føringene som er gitt i tildelingsbrevene.

Ved ferdigstilling av FoU-rapporter som Husbanken/DiBK er oppdragsgiver for, skal departementet bli orientert iht. rutine og mal som framgår av dette dokumentet.

Rutinen og malen gjelder ikke for FoU-rapporter som utgjør et underlag i større utviklingsarbeid i etatene, og som i seg selv, av etaten, ikke anses som nødvendig å informere KMD om (dette punktet gjelder hovedsakelig for DiBK).

Rutiner:

1. Oversendelse av en pdf-fil av rapporten med Husbankens/DiBKs oppsummering og vurdering, skal skje før rapporten er offentlig, og innen en uke etter at rapporten er ferdig utarbeidet.
2. Oversendelsen til KMD sendes på e-post til postmottak og til e-postadressen: fou-oppdrag@kmd.dep.no.
3. KMD ønsker tentativt fem trykte eksemplarer av ferdig rapport, så snart etaten har mottatt rapporten (gjelder Husbanken).
4. Bolig- og bygningsavdelingen (BOBY) har ansvar for ev. dialog med Kommunikasjonsenheten og politisk ledelse i KMD om rapporten.
5. Eventuell utadrettet kommunikasjon om resultatene og funnene fra FoU-rapportene må først avklares med BOBY.
6. Husbanken/DiBK skal også vurdere om rapporten kan være interessant for DiBK/Husbanken og oversende en kopi dersom dette er tilfelle.
7. Etter at KMD er orientert, har departementet to uker til å orientere politisk ledelse før rapporten kan offentliggjøres.

Mal for oversendelsesnotat til KMD:

Oversendelsesnotatet skal være på maksimum 5 sider og være kvalitetssikret i Husbanken/DiBK. KMD ønsker at notatet skal inneholde svar på følgende:

1. Hvorfor har dere bestilt rapporten?
2. Hva er de viktigste funnene og hva er ny kunnskap?
3. Hva er deres faglige vurdering av rapporten, dens styrker og svakheter? Her bør dere også kort vurdere kvaliteten på funnene og metoden.
4. Er det noen av funnene som kan skape offentlig debatt?
5. Hvordan kan rapportene brukes videre i Husbankens/DiBKs arbeid?
6. Hvilke aktiviteter planlegger dere i forbindelse med offentliggjøring? Når og hvor vil rapporten bli publisert (nettsted)?

BOBY legger samme rutiner til grunn for sin FoU-rapportering, og vår orientering til politisk ledelse bygger på etatenes oppsummering og vurdering.

DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Direktoratet for byggkvalitet
Postboks 8742 Youngstorget
0028 OSLO

Deres ref

Vår ref
17/57-15

Dato
26.06.2017

**Tillegg nr. 1 til tildelingsbrev for 2017 –
Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2017**

1. INNLEDNING

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) viser til Stortingets behandling av revidert nasjonalbudsjett for 2017, jf. Prop. 129 S (2016-2017) og Innst. 401 S (2016-2017). I dette brevet følger vi opp endringer i budsjetttildelinger for Direktoratet for byggkvalitets (DiBKs) virksomhet i 2017. I tillegg framgår noen andre saker av brevet. Vi ber om at dere tar opp eventuelle uklarheter så snart som mulig.

For øvrig viser vi til DiBKs tildelingsbrev for 2017.

2. OPPDRAG

Sentral godkjenning av planleggere

De nye lovbestemmelsene om sentral godkjenning av planforetak i plan- og bygningsloven §§ 12-16 og 12-17 trer i kraft 1. juli 2017. KMD ønsker å etablere en slik ordning, og at DiBK skal administrere den. Vi ber derfor DiBK innen 1. november 2017 om å utrede hva det vil koste å 1) utvikle og 2) administrere en sentral godkjenningsordning for planforetak. DiBK skal legge til grunn at ordningen blir lagt tett opp til dagens system for sentral godkjenning, med høy grad av automatisering.

Ladeklare bygg

Vi viser til Stortingets vedtak 717 (2016-17) der det heter at "*Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan man kan innføre krav til at nye bygg og bygg som underlegges større ombygginger, skal være ladeklare bygg.*" Vi ber DiBK vurdere hvilke problemstillinger vedtaket utløser, mulige løsninger samt anbefale hvordan det bør følges opp. DiBK må herunder konkret vurdere om byggteknisk forskrift egner seg for denne form for regulering. I utredningen bør DiBK blant annet definere hva et ladeklart bygg er, samt redegjøre for hvilke tiltak som kan utløse et slik krav for eksisterende bygg, mulige tekniske løsninger og hvordan byggekostnadene påvirkes. Frist 1. februar 2018.

Vi ber direktoratet ta kontakt med KMD for et oppstartsmøte i august før arbeidet igangsettes, blant annet for å avklare grensegangen mot departementets arbeid med pbl § 31-2.

3. ENDRINGER I BUDSJETTILDELINGER FOR 2017

Departementet tildeler DiBK justerte budsjetttrammer for 2017. Nye rammer for budsjettåret framgår av tabellene under.

Kap. 587 Direktoratet for byggkvalitet		<i>(tall i tusen kroner)</i>
Post	Betegnelse	Budsjett 2017
01	Driftsutgifter	100 205
22	Kunnskapsutvikling og informasjonsformidling	47 930
	Sum kap. 587	148 135

Tilhørende merverdiavgift utgiftsføres på Finansdepartementets kapittel 1633
Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift, post 01 Driftsutgifter.

Kap. 587, post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen øker som følge av nye beregninger av kompensasjon for forenklet modell for premiebetaling til Statens pensjonskasse, som ble innført fra og med 1.1.2017, jf. Tildelingsbrevet for 2017.

Bevilgningen øker med 220 000 kroner, fra 99 985 000 kroner til 100 205 000 kroner.

Kap. 587, post 22 Kunnskapsutvikling og informasjonsformidling

Bevilgningen økes med 3,5 mill. kroner slik at DiBK kan etablere et seriøsitetsregister for bygg- og anleggsnæringen. Registeret skal gjøre det enklere for brukerne å finne seriøse foretak, og på den måten gi disse foretakene en fordel ved at de kan synliggjøre seriøs drift i konkurranse med andre foretak.

Driften av registeret skal finansieres gjennom egne gebyrer for registrering og ordningen skal være selvfinansierende.

Registeret skal være i drift fra 1. januar 2018. DiBK skal dekke resterende kostnader ved å utvikle registeret innenfor gjeldende bevilgninger i 2017.

Bevilgningen øker med 3 500 000 kroner, fra 44 430 000 kroner til 47 930 000 kroner.

4. FULLMAKTER

DiBK har i brev av 19. desember 2014 fått delegert fullmakter for lønns- og personalområdet. Fullmakt i punkt 3 i brevet om erstatningskrav mot staten, erstattes med dette av følgende fullmakt:

Departementet gir DiBK fullmakt til å behandle saker om erstatningskrav der utbetalingen ikke overstiger 200 000 kroner samt fullmakt til å belaste inntil 200 000 kroner på kap. 471, post 71. Behandling av saken og ev. utbetaling skal skje i tråd med Justis- og beredskapsdepartementets rundskriv G-01/2017 (vedlagt). Kap. 471, post 71 belastes når staten betaler erstatning fordi staten er ansvarlig på grunnlag av skyldansvar eller objektivt ansvar. Det vises også til Statens personallåndbok pkt. 10.23 om Statens erstatningsansvar.

5. RAPPORTERING OG RESULTATOPPFØLGING

Oppfølging og rapportering på budsjettpostene skal følge de krav og forutsetninger gitt i tildelingsbrevet til DiBK for 2017 av 10. januar 2017.

Med hilsen

Ann Ingeborg Hjetland
ekspedisjonssjef

Benedikte Endresen
avdelingsdirektør

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Kopi til:

Riksrevisjonen

Postboks 8130 Dep

0032 OSLO

Rundskriv

Departementene
Statsministerens kontor

Nr.
G-01/2017

Vår ref
14/7129

Dato
04.04.2017

ERSTATNINGSKRAV MOT STATEN – BELASTNING AV BUDSJETTKAPITTEL 471, POST 71 OG FRAFALL AV FORELDELSESINNSIGELSE

1. INNLEDNING

Justis- og beredskapsdepartementet har administrasjonsansvaret for budsjettkapittel 471 *Statens erstatningsansvar og Stortingets rettferdsvederlagsordning*, post 71 *Erstatningsansvar m.m.* (heretter kap. 471, post 71). Departementet ønsker med dette rundskrivet å gi veiledning for når post 71 kan belastes, samt å informere om når og hvordan varsel om utbetalinger skal gis.

I tillegg gir rundskrivet retningslinjer for når staten kan la være å påberope foreldelse ved erstatningskrav mot staten. Retningslinjene får anvendelse for erstatningskrav som vil kunne føre til utbetalinger som belastes kap. 471, post 71. For andre saker der Stortinget har vedtatt egne lovregler og besluttet at utbetalingene skal finansieres på annet vis, vil avgjørelsen om hvorvidt det er adgang til å frafalle foreldelsesinnsigelsen måtte bero på en tolkning av forarbeidene til de aktuelle bestemmelsene. Er det grunn til å anta at Stortinget har forutsatt at det skal være adgang til å frafalle foreldelsesinnsigelsen, vil i utgangspunktet retningslinjene her kunne gi veiledning.

De kongelige resolusjonene av 29. mai 1992 *Endring av reglene for behandling av erstatningskrav mot staten* og *Endring av reglene for behandling av frafallelse av foreldelsesinnsigelse ved krav mot staten* ble opphevet ved kongelig resolusjon 20. desember 2002 *Opphevelse av reglene for behandling av erstatningskrav mot staten og frafall av foreldelsesinnsigelse* og kongelig resolusjon 3. mars 2017 *Delegering av Kongens myndighet til å unnlate å gjøre gjeldende innsigelse om at krav mot staten er foreldet*. Det

ble gitt nye retningslinjer om varsling ved erstatningsutbetalinger i rundskriv G-25/2002 som senere ble erstattet av rundskriv G-03/2006. Dette rundskrivet erstatter rundskriv G-03/2006 og gir de gjeldende retningslinjene om frafall av foreldelsesinnsigelse ved erstatningskrav mot staten.

2. FAGDEPARTEMENTETS ANSVAR

Alle departementene kan belaste kap. 471, post 71. Utgangspunktet etter alminnelig forvaltningsrett er at departementets myndighet kan delegeres. Det enkelte departement står fritt til å delegere myndigheten til å belaste posten, og må selv vurdere om det er hensiktsmessig og om en eventuell fullmakt skal inneholde begrensninger. Fullmakt gis i det årlige tildelingsbrevet til virksomheten eller ved at det i tildelingsbrevet vises til en egen fullmakt. Virksomheten må bes om å følge postomtalen i statsbudsjettet og dette rundskrivet. Justis- og beredskapsdepartementet anbefaler at det bare gis fullmakt til de virksomheter som ofte har utgifter som skal belastes kap. 471, post 71, og at fagdepartementet ellers foretar utbetalingene på vegne av de underliggende etatene.

Enkelte virksomheter benytter Statens pensjonskasse eller andre til å behandle erstatningskrav virksomheten mottar. Dersom utbetalingene som saksbehandlende virksomhet foretar kan belastes kap. 471, post 71, anbefales det at saksbehandlende virksomhet får fullmakt til å belaste posten i stedet for at saksbehandlende virksomhet utbetaler erstatning og sender krav om regress til ansvarlig virksomhet.

Det tilligger det enkelte departement, eventuelt den instans saken er delegert til, å foreta en juridisk vurdering av sakens erstatningsrettslige side før avgjørelsen treffes. Videre er fagdepartementet ansvarlig for at vilkårene for å utgiftsføre utbetalingen på kap. 471, post 71 er oppfylt og for at Justis- og beredskapsdepartementet blir varslet som angitt.

Den som har fullmakt til å belaste kap. 471, post 71, foretar selv utbetalingen. Er virksomheten usikker på om post 71 kan belastes og det haster å foreta utbetalingen, kan beløpet utbetales over eget driftsbudsjett og eventuelt omposteres senere i samme budsjettår. Justis- og beredskapsdepartementet understreker at det er den enkelte virksomhets ansvar at utbetalingen skjer rettidig.

A konto utbetalinger kan belastes kap. 471, post 71, forutsatt at beløpet er en del av en erstatningsutbetaling som skal belastes budsjettposten.

Kap. 471, post 71 er en utgiftspost, og det er ikke opprettet en tilsvarende inntektspost. Dersom kap. 471, post 71 er belastet og det for eksempel viser seg at beløpet som ble utbetalt var for høyt, kan tilbakebetalingen krediteres (inntektsføres) kap. 471 post 71 forutsatt at tilbakebetalingen skjer i samme bevilgningsår. Dersom tilbakebetalingen ikke gjøres i samme bevilgningsår, skal tilbakebetaling føres på Finansdepartementets kapittel 5309 *Tilfeldige inntekter*, post 29 *Ymse*. Blir staten tilkjent sakskostnader skal

disse føres på Finansdepartementets budsjettkapittel 3024 *Regjeringsadvokaten*, post 01 *Vederlag for utgifter i rettssaker*.

3. KAN UTBETALINGEN BELASTES BUDSJETTKAPITTEL 471, POST 71 ERSTATNINGSANSVAR M.M.?

3.1 Generelt

Kap. 471, post 71 belastes når staten blir dømt til, eller har inngått forlik om, å betale erstatning fordi staten er ansvarlig etter ulovfestede eller lovfestede erstatningsrettslige regler. Den belastes også når staten utbetaler erstatning uten at det har oppstått uenighet rundt erstatningsansvaret i disse sakene. Posten benyttes videre til dekning av en motparts sakskostnader og til å dekke forsinkelsesrenter som påløper frem til en måned etter at en dom ble rettskraftig. Utbetaling av erstatning i kontraktsforhold kan ikke belastes posten. Finnes det andre budsjettposter som er ment å dekke de aktuelle utgiftene, kan erstatningsutbetalingene heller ikke belastes kap. 471, post 71.

3.2 Når er staten ansvarlig etter ulovfestede eller lovfestede erstatningsrettslige regler?

Kap. 471, post 71 belastes når staten betaler erstatning fordi staten er ansvarlig på grunnlag av skyldansvar eller objektivt ansvar. Både skyldansvar og objektivt ansvar er ansvarsgrunnlag etter ulovfestet erstatningsrett, men de kan også være lovfestet. Skyldansvaret går ut på at man kan bli erstatningsansvarlig ved uaktsomme, grovt uaktsomme eller forsettlige handlinger eller unnlatelser. Det er blant annet lovfestet i domstolloven § 200. Etter denne bestemmelsen kan en offentlig tjenestemann som gjør seg skyldig i forsømmelig eller annet utilbørlig forhold under rettergang ilegges erstatning til skadelidte.

Objektivt ansvar er uavhengig av skyld. Dersom man har tilknytning til en risiko, for eksempel som eier eller leier av en eiendom, kan man etter reglene om objektivt ansvar bli erstatningsansvarlig for skader eiendommen har påført andre. Luftfartsloven, bilansvarsloven, forurensningsloven, sjøloven og tinglysingsloven er eksempler på lover med objektive ansvarsgrunnlag. I luftfartsloven § 11-1 står det for eksempel at «[e]ieren av et luftfartøy er uansett skyld ansvarlig for skade eller tap som oppstår utenfor fartøyet som følge av at fartøyet brukes til luftfart». Det objektive ansvaret arbeidsgiver har for arbeidstakernes uaktsomme og forsettlige handlinger er lovfestet i skadeserstatningsloven § 2-1.

Kap. 471, post 71 belastes altså i en rekke ulike saker der staten blir erstatningsansvarlig. Den belastes for eksempel om staten blir erstatningsansvarlig fordi dyr blir skremt og går tapt på grunn av støy fra forsvarets fly (se for eksempel Rt. 1996 side 1122) eller når avlinger blir ødelagt fordi redningshelikopter har landet i området, jf. luftfartsloven § 11-1. Tilsvarende gjelder om staten blir erstatningsansvarlig for tinglysingsfeil etter tinglysingsloven § 35. Gjør statens biler skade på andre, blir staten ansvarlig på objektivt grunnlag etter bilansvarsloven § 4. Ettersom staten ikke

forsikrer sine kjøretøyer, jf. bilansvarsloven § 16, betaler staten selv erstatningen. Disse utbetalingene kan også belastes kap. 471, post 71.

En stor andel av erstatningsutbetalingene som belastes kap. 471, post 71 knytter seg til saker der staten er ansvarlig etter arbeidsgiveransvaret. Det kan for eksempel være at ansatte ved ugyldig vedtak inndrar konsesjoner eller autorisasjoner (se for eksempel Oslo tingretts dom av 11. oktober 2010 som gjaldt tilbakekall av en leges autorisasjon (TOSLO-2010-66809)), nedsetter honorarer og oppnevner settestyre i en stiftelse (se for eksempel Borgarting lagmannsretts dom av 31. mars 2014 (Hejes fond LB-2012-106951)), holder tilbake fiskefartøy, stanser anleggsarbeider (se for eksempel Rt. 2009 side 354) eller freder områder. Videre kan vegmyndighetene urettmessig nekte å registrere importerte kjøretøy (se for eksempel Borgarting lagmannsretts dom av 11. november 2015 (LB-2015-25736)), ansatte i Jernbaneverket gjøre feil som fører til at tog sporer av og politiet slå inn feil dør når de skal redde en person eller ransake et hjem. Staten kan også bli erstatningsansvarlig som følge av at ansatte har gitt villedende eller uriktig informasjon, (se for eksempel Borgarting lagmannsretts dom av 2. april 2009 (LB-2008-129023) om villedende informasjon om SkatteFUNNordningen) eller ved brudd på likestillingsloven (se for eksempel Borgarting lagmannsretts dom av 7. mai 2013 (LB-2011-198142) der retten kom til at utnevnelsen av sjef for Forsvarets skolesenter var i strid med likestillingsloven § 3 (dommen ble anket og Høyesterett frikjente staten)). Dersom staten bryter reglene om offentlige anskaffelser, kan det også føre til at staten blir erstatningsansvarlig. Det kan skje om et oppdrag inneholder feil og tilbydere som deltok på uriktige vilkår er påført kostnader i forbindelse med anskaffelsesprosedyren, jf. lov om offentlige anskaffelser § 11. Feil ved gjennomføringen av en anbudskonkurranse kan også medføre erstatningsansvar overfor en deltaker som ville ha vunnet konkurransen om feilen ikke var gjort (se for eksempel Rt. 2007 side 983). Videre kan brudd på reglene medføre erstatningsansvar overfor tilbydere som ville ha deltatt om feilen ikke var gjort (se for eksempel Rt. 2008 side 982). Blir staten erstatningsansvarlig i slike saker, kan utbetalingen belastes kap. 471, post 71, med mindre det er forutsatt at virksomheten skal dekke slike utgifter over driftsbudsjettet eller andre budsjettposter, jf. punkt 3.6. Eventuelle erstatningsutbetalinger knyttet til brudd på kontrakter staten inngår etter endt anbudskonkurranse, er derimot erstatning i kontraktsforhold og kan ikke belastes posten.

Blir staten erstatningsansvarlig for tap som følge av at lovgivningen ikke er i tråd med internasjonal rett Norge har forpliktet seg til å følge, kan erstatningsutbetalingene også belastes kap. 471, post 71. Dette skjedde for eksempel da EFTA-domstolen i rådgivende uttalelse 20. juni 2008 Nguyen v. Norge la til grunn at den norske regelen som unntar oppreisning fra den obligatoriske forsikringsdekningen etter bilansvarsloven er i strid med EUs motorvognforsikringsdirektiv. Staten ble da erstatningsansvarlig for oppreisning som ikke var dekket av forsikringen.

3.3 Nærmere om kravet til at staten må være dømt til eller ha inngått forlik om å betale erstatning eller utbetaler erstatning uten at det har oppstått uenighet rundt erstatningsansvaret

Kap. 471, post 71 belastes når staten blir dømt til å betale erstatning fordi staten er ansvarlig på grunnlag av skyldansvar eller objektivt ansvar. Posten kan imidlertid også belastes dersom staten inngår forlik om å betale erstatning eller utbetaler erstatning uten at det har oppstått uenighet rundt erstatningsansvaret i disse sakene. Erstatningen skal være utbetalt fordi det etter en vurdering av prosessrisikoen anses som ganske sannsynlig at staten vil tape dersom det blir en rettssak. Er saken av prinsipiell karakter eller gjelder store beløp, skal spørsmålet drøftes med Regjeringsadvokaten.

Etter Grunnloven § 75 d tilkommer det Stortinget «å bevilge de pengesummer som er nødvendige for å dekke statens utgifter». Departementene har altså som alminnelig prinsipp ikke adgang til å utbetale erstatning uten Stortingets samtykke eller annen særskilt hjemmel, jf. også bestemmelser om økonomistyring i staten (økonomireglementet), særlig punkt 2.5.2. Vilåårene for erstatning må således være oppfylt for at det er adgang til å belaste den regelstyrte posten kap. 471, post 71. I særlige tilfeller inngår staten likevel forlik av rimelighetsgrunner. Utbetalingen må da belastes departementets driftsbudsjett med mindre annet er bestemt.

3.4 Erstatning i kontraktsforhold

Kap. 471, post 71 kan ikke belastes ved utbetaling av erstatning i kontraktsforhold, det vil si erstatning for manglende oppfyllelse av en kontraktsmessig forpliktelse. Selger Havforskningsinstituttet fiskeyngel og blir erstatningsansvarlig for tap kjøper er påført som følge av at fisken er syk og smitter fisk i kjøpers oppdrettsanlegg, kan erstatningsutbetalingen altså ikke belastes kap. 471, post 71. Det samme gjelder om staten gjennom en kontrakt blir ansvarlig for kontraktsmedhjelpers uaktsomme handlinger, slik Jernbaneverket kan bli gjennom Sportilgangsavtalen.

Ansvar som ville oppstått mellom partene dersom kontrakten ikke hadde vært inngått, blir regnet som ansvar utenfor kontrakt. Erstatningsutbetalingen kan da belastes kap. 471, post 71. Dersom Havforskningsinstituttets sjåfør for eksempel kjører på kjøpers bil og staten blir erstatningsansvarlig for skadene etter bilansvarsloven, er dette ansvar utenfor kontrakt og kan belastes kap. 471, post 71.

Blir staten erstatningsansvarlig for brudd på en arbeidsavtale, kan utbetalingen belastes kap. 471, post 71. Et eksempel er Agder lagmannsretts dom av 31. mars 2006 (LA-2005-104524) der staten v/Forsvarsdepartementet ble dømt til å betale erstatning for ugyldig oppsigelse og Borgarting lagmannsretts dom av 7. januar 2015 (LB-2014-103569) der staten v/Kulturdepartementet ble dømt til å betale erstatning for en formløs foretatt oppsigelse.

3.5 Erstatning staten utbetaler fordi den gjennom avtale eller administrativ bestemmelse har påtatt seg å dekke tap i en bestemt type saker

Kap. 471, post 71 kan ikke belastes når staten dekker erstatning uten å være ansvarlig etter ulovfestede eller lovfestede erstatningsrettslige regler. Det gjelder selv om staten har inngått avtale eller gitt en administrativ bestemmelse om at den skal dekke tap i en bestemt type saker. Når staten dekker statstilsattes tap av private eiendeler etter kongelig resolusjon av 10. juni 1983 eller forsikring for tapt reisegods og reiseulykke etter *Særavtale om dekning av utgifter til reise og kost innenlands* og *Særavtale om dekning av utgifter til reise og kost utenfor Norge*, jf. Statens personalhåndbok punkt 10.22, 9.2.12 og 9.3.13, skal utbetalingene belastes virksomhetens driftsbudsjett og ikke kap. 471, post 71. Etter *Særavtale om forsikringsordninger ved tjeneste i internasjonale fredsoperasjoner* av 16. mai 2000 vil soldater som blir utsatt for skade på fritiden kunne få yrkesskadeforsikring fra staten. Avtalen dekker situasjoner som ikke dekkes av yrkesskadeforsikringen og der staten ikke er ansvarlig for skaden etter ulovfestede eller lovfestede erstatningsrettslige regler. Disse utbetalingene kan derfor heller ikke belastes kap. 471, post 71. Med mindre annet er bestemt, belastes utgiftene den enkelte virksomhets driftsbudsjett.

3.6 Erstatningsutbetalinger som det er forutsatt at skal belastes andre budsjettposter

Kap. 471, post 71 skal bare brukes når det ikke finnes andre budsjettposter som er ment å dekke de aktuelle utgiftene. For eksempel skal erstatning i anledning av straffeforfølgning belastes Justis- og beredskapsdepartementets budsjettkapittel 471, post 72 og pasientskadeerstatning dekkes over egen konto hos Norges Bank som helseforetakene betaler inn penger til. Yrkesskadeerstatning utbetales av Statens pensjonskasse og belastes Arbeids- og sosialdepartementets budsjettkapittel 615 *Yrkesskadeforsikring* og ikke kap. 471, post 71. Unntak fra dette gjelder likevel i saker der staten er ansvarlig både etter bilansvarsloven og yrkesskadeforsikringsloven. I disse sakene er det fast praksis at erstatningen utbetales i medhold av bilansvarsloven og belastes kap. 471, post 71.

Dersom det er forutsatt at de aktuelle erstatningsutbetalingene skal dekkes over driftsbudsjettet, kan de heller ikke belastes kap. 471, post 71. Det gjelder for eksempel erstatningskrav som oppstår i Statens vegvesens anlegg- og vedlikeholdsvirksomhet, samt når Statens vegvesen eller Jernbaneverket blir erstatningsansvarlig for brudd på anbudsreglene.

Har Stortinget ved vedtakelse av en lovbestemmelse som gjør staten erstatningsansvarlig forutsatt at utgiftene skal dekkes på annet vis enn ved å belastes kap. 471, post 71, er det heller ikke adgang til å belaste kap. 471, post 71. Det gjelder for eksempel utbetalinger etter forsvarspersonelloven § 12 b om objektivt erstatningsansvar ved personskade i internasjonale operasjoner.

Av og til blir staten erstatningsansvarlig fordi et forvaltningsorgan urettmessig har holdt tilbake beløp motparten hadde krav på. Arbeids- og velferdsetaten kan for eksempel feilaktig ha unnlatt å utbetale uføretrygd over flere år. Blir staten da dømt til å

betale erstatning for manglende utbetalt uføretrygd, skal erstatningsutbetalingen belastes den posten som ville blitt belastet om beløpet hadde blitt betalt rettidig uten at tvist hadde oppstått. Erstatningsutbetalingen belastes Arbeids- og sosialdepartementets kapittel 2655 *Uførhet*, og ikke kap. 471, post 71.

3.7 Dekning av motpartens sakskostnader

Kap. 471, post 71 kan belastes når staten blir dømt til å betale motpartens sakskostnader. Dette gjelder uavhengig av om sakskostnadene er knyttet til et erstatningssøksmål eller en annen type søksmål, inklusiv om saken gjelder erstatning i kontraktsforhold. Det er den part som har tapt en sak, og ikke domstolene, som skal foreta utbetalingen av motpartens sakskostnader. Har Regjeringsadvokaten representert staten, vil Regjeringsadvokaten som regel foreta utbetalingen av motpartens sakskostnader.

I saker der staten inngår forlik og i saker der staten utbetaler erstatning uten at det har oppstått uenighet om erstatningsansvaret, kan en eventuell dekning av motpartens sakskostnader også belastes kap. 471, post 71. Beregningen av sakskostnadene skal da følge tvisteloven § 20-5, slik at man ikke dekker mer enn partens nødvendige kostnader ved saken. Har Regjeringsadvokaten representert staten, vil Regjeringsadvokaten som regel foreta utbetalingen av motpartens sakskostnader dersom det i forliket er klart angitt hvor mye av forlikssummen som gjelder dekning av motpartens sakskostnader.

Finnes det en spesiell budsjettpost til dekning av den aktuelle type sakskostnader, skal beløpet belastes den spesielle posten og ikke kap. 471, post 71. Blir staten v/Oslo politidistrikt dømt til å betale siktedes sakskostnader etter straffeprosessloven § 438, skal Oslo politidistrikt utbetale beløpet og belaste kap. 471, post 72, og ikke kap. 471, post 71. Er det i *forskrift av 20. juni 2012 nr. 627 om gjennomføringen av fordeling av skatt mv. mellom skattekreditorene* forutsatt at utgiftene skal dekkes av skattekreditorene, belastes utgiftene skatteregnskapet og ikke kap. 471, post 71 eller post 72.

Angir ikke dom eller kjennelse det rettslige grunnlaget for at staten skal dekke motpartens sakskostnader, skal sakskostnadene i utgangspunktet belastes kap. 471, post 71. Er det tydelig at hjemmelsgrunnlaget burde vært straffeprosessloven § 438, belastes kap. 471, post 72.

Når et forvaltningsvedtak blir endret til gunst for en part, kan parten i medhold av forvaltningsloven § 36 få erstatning for sine sakskostnader. I forvaltningsloven § 36 tredje ledd står det: «Det organ som treffer avgjørelsen, er ansvarlig for at det offentliges utgifter etter første ledd blir dekket, men har kostnadsansvaret sitt grunnlag i mangel ved vedtaket eller saksforberedelsen, kan fastsettes at ansvaret helt eller delvis skal ligge hos det eller de avgjøringsorganer som var ansvarlig for mangelen.» Utgiftene belastes ansvarlig virksomhets driftsbudsjett.

3.8 Forsinkelsesrenter

Virksomheten som har utøvd statens partsstilling i saken, utbetaler også eventuelle forsinkelsesrenter på erstatningsbeløpet. Den enkelte virksomhet har selv ansvar for å sørge for at erstatningsbeløpet betales rettidig. Forsinkelsesrenter av erstatningskrav som påløper frem til en måned etter at dommen ble rettskraftig, eller at partene ble enige om erstatningsbeløpet, kan belastes kap. 471, post 71. Forsinkelsesrenter som er påløpt etter dette tidspunktet belastes virksomhetens eget driftsbudsjett.

Dersom virksomheten selv forestår utbetaling av sakskostnader, skal virksomheten også forestå utbetaling av forsinkelsesrenter på sakskostnadene. Forsinkelsesrenter på sakskostnader som påløper frem til en måned etter at dommen er rettskraftig, kan belastes kap. 471 post 71. Forsinkelsesrenter påløpt etter dette tidspunktet belastes virksomhetens driftsbudsjett.

Dersom Regjeringsadvokaten har bistått i saken og staten er dømt til å dekke motpartens sakskostnader, vil Regjeringsadvokaten normalt foreta utbetalingen av sakskostnadene. Dersom Regjeringsadvokaten forestår utbetalingen av idømte sakskostnader, vil Regjeringsadvokaten også forestå utbetalingen av forsinkelsesrenter på sakskostnadene. Forsinkelsesrenter frem til en måned etter at dommen ble rettskraftig, kan belastes på kap. 471, post 71. Forsinkelsesrenter som er påløpt etter dette tidspunktet belaster Regjeringsadvokaten på sitt eget driftsbudsjett.

3.9 Utgifter knyttet til skade på en virksomhets egen eiendom og virksomhetens egne sakskostnader

Utgifter knyttet til skade på en virksomhets egen eiendom skal aldri belastes kap. 471, post 71. Det samme gjelder virksomhetens egne sakskostnader. Når en virksomhet får bistand fra Regjeringsadvokaten, dekkes utgiftene over Regjeringsadvokatens budsjett. Har en virksomhet leid inn andre advokater eller rådgivere, skal utgiftene belastes virksomhetens eget driftsbudsjett.

4. VARSLINGSPLIKT VED INNKOMNE KRAV OG VED FORLIK ELLER DOM

Kap. 471, post 71 er en regelstyrt post der det er gitt overslagsbevilgning. For å kunne føre kontroll med og oppfylle kravet til realistisk budsjettering på posten, er Justis- og beredskapsdepartementet avhengig av opplysninger om utbetalinger av en viss størrelse.

Justis- og beredskapsdepartementet skal varsles om krav på erstatning som antas å utgjøre mer enn 2 mill. kroner. Det skal varsles så lenge det er en mulighet for at beløpet vil kunne belastes kap. 471, post 71. Krav som er åpenbart grunnløse skal det ikke gis varsel om. Det understrekes at varsel skal sendes umiddelbart etter at kravet har kommet inn.

Justis- og beredskapsdepartementet skal videre varsles når staten er dømt til eller har inngått forlik om å betale mer enn 2 mill. kroner i erstatning. Det skal også gis varsel

dersom staten har blitt frikjent i en sak der Justis- og beredskapsdepartementet tidligere har mottatt varsel. Hvis det viser seg at utbetalingen vil skje et senere budsjettår enn først antatt, må det varsles på nytt. Går en rettsak over flere år, bør Justis- og beredskapsdepartementet orienteres om utviklingen i saken minst en gang i året.

I det første varselet skal det kort gis opplysninger om bakgrunnen for saken, ansvarsgrunnlaget, beløpets størrelse og forventet tidspunkt for utbetalingen, samt en kort redegjørelse for kravets holdbarhet. Senere varsler i saken skal vise til første varsel og legge til eventuell ny informasjon. Informasjonen skal være gitt på en slik måte at Justis- og beredskapsdepartementet enkelt kan se om utbetalingen kan belastes posten eller ikke.

5. FRAFALL AV FORELDELSESINNSIGELSE VED ERSTATNINGSKRAV MOT STATEN

5.1 Myndighet til å frafalle foreldelsesinnsigelse ved erstatningskrav mot staten

Erstatningskrav er gjenstand for foreldelse, jf. lov 18. mai 1979 nr. 18 om foreldelse av fordringer (foreldelsesloven) § 9. Loven gjelder også når staten er ansvarlig. Selv om et krav er foreldet etter rettsreglene, er det ikke gitt at foreldelse blir påberopt. I likhet med private parter har staten adgang til å la være å påberope foreldelse.

Etter Grunnloven § 75 d er det Stortinget som har den bevilgende makt. Lar staten være å påberope foreldelse og kravshaver vinner frem med sitt erstatningskrav, innebærer det at offentlige midler utbetales til noen som ikke rettslig sett har krav på det. Regjeringen har derfor ikke adgang til å la være å påberope foreldelse uten Stortingets samtykke eller annen særskilt hjemmel.

Stortinget fattet imidlertid 24. mars 1955 følgende vedtak, jf. Innst. S. nr. 39 (1955), jf. St. prp. nr. 7 (1955) *Innsigelse om foreldelse ved krav mot staten*:

«Stortinget gir Kongen fullmakt til å unnlate å gjøre gjeldende innsigelse om at krav mot staten er foreldet.»

I kongelig resolusjon 3. mars 2017 er Kongens myndighet til å unnlate å gjøre gjeldende innsigelse om at krav mot staten er foreldet delegert til departementene. Det enkelte departement kan altså i utgangspunktet selv avgjøre om foreldelse skal påberopes. Er saken av prinsipiell karakter eller gjelder beløp av en viss størrelse, bør spørsmålet forelegges Regjeringsadvokaten. Enkelte saker vil være av en slik karakter at de bør behandles av Regjeringen. Det vil også kunne være aktuelt å fremlegge saken for Stortinget. Departementene har ikke adgang til å delegere myndigheten til å frafalle foreldelsesinnsigelser ved erstatningskrav mot staten jf. kongelig resolusjon 3. mars 2017.

Ettersom Stortinget har den bevilgende makt, må vurderingen om hvorvidt foreldelsesinnsigelsen bør frafalles gjøres med utgangspunkt i de føringene Stortinget

har gitt. Både i forhandlinger i Stortinget 24. mars 1955 og Innst. S. nr. 39 (1955) *Innsigelse om foreldelse ved krav mot staten*, i forbindelse med endringer av foreldelsesloven, jf. Innst. O. nr. 18 (1995–1996) og Innst. O. nr. 74 (2003–2004), og ved diskusjoner i konkrete saker, spesielt knyttet til erstatningskrav fra Nordsjø-dykkerne, jf. Innst. S. nr. 186 (2006–2007), og erstatningskrav fra barnehjemsbarn, jf. Innst. O. nr. 67 (2007–2008), har Stortinget uttalt seg om når staten bør la være å påberope foreldelse.

Stortinget har lagt til grunn at spørsmålet om frafall av foreldelsesinnsigelse må bero på en konkret vurdering i den enkelte sak og sakskompleks. Vurderingen vil også innebære elementer av politisk skjønn.

Selv om statens avgjørelse om å frafalle foreldelsesinnsigelsen tas på grunnlag av den private autonomi, er handlefriheten begrenset av offentligrettslige skranker. Det innebærer at det blant annet stilles krav til forsvarlig saksbehandling og at det er forbud mot usaklig forskjellsbehandling, jf. Rt. 2009 side 1356.

5.2 Kort om hensynene bak foreldelsesreglene

Hovedhensynene bak foreldelsesreglene er innrettelseshensynet, avviklingshensynet og bevishensynet. De gjelder også når noen krever erstatning fra staten, men hensynene kan variere i styrke og gjør seg ikke nødvendigvis gjeldende på samme måte som for private.

Hvor relevante hensynene bak foreldelsesreglene er i den enkelte sak, har betydning for vurderingen av om foreldelsesinnsigelsen bør frafalles. Gjør ikke hensynene seg gjeldende, tilsier det at staten frafaller foreldelsesinnsigelsen. Men ettersom foreldelsesreglene i dag er lempeligere enn tidligere, vil hensynene bak foreldelsesinstituttet ofte gjøre seg gjeldende dersom kravet først anses foreldet.

Staten vil i utgangspunktet ikke ha samme behov for innrettelse som private. Men også det offentlige kan ha behov for å innrette seg på at et forhold er avsluttet. Spesielt kan kontroll med statens utgifter tilsi at gamle krav på et tidspunkt anses bortfalt. Det gjelder særlig i store sakskomplekser, se for eksempel Rt. 2009 side 1356.

Avviklingshensynet tilsier at krav fremmes så raskt som mulig. Er det objektivt sett ikke noen god grunn til at kravet er blitt liggende, bør det i alminnelighet være skadelidtes egen risiko om kravet foreldes.

Bevishensynet gjør seg gjeldende i like stor grad når staten er part i saken som i en sak mellom private parter. Påberoper ikke staten foreldelse, vil partene ofte måtte gjøre omfattende arbeid for å opplyse saken. Gjelder saken forhold langt tilbake i tid, der for eksempel dokumenter er tapt og vitner er døde, kan det være umulig eller svært vanskelig å kartlegge faktum. Selv om det legges ned betydelige ressurser i arbeidet med å kartlegge faktum, vil konklusjonen ofte bli at det uansett ikke er hjemmel til å utbetale erstatning fordi det ikke kan sannsynliggjøres at saksøker er påført en skade

som staten er erstatningsansvarlig for. Er det grunn til å anta at partene vil pådra seg store utgifter i en sak som uansett ikke vil kunne føre frem, enten fordi den er vanskelig å bevise eller av andre grunner, tilsier det at staten påberoper foreldelse, jf. punkt 6.3.

Hensynet til tredjemenn, for eksempel etterlatte til avdøde som bebreides, kan også tale for å påberope foreldelse. Som eksempel kan nevnes erstatningskrav knyttet til en anklage mot privatpersoner eller statsansatte som er døde og dermed ikke har mulighet til å tilbakevise påstandene.

5.3 Nærmere om den konkrete vurderingen av om staten bør frafalle foreldelsesinnsigelsen ved erstatningskrav mot staten

Spørsmålet om hvorvidt staten bør frafalle foreldelsesinnsigelsen er en skjønnsmessig avgjørelse. Det må foretas en konkret vurdering der det tas utgangspunkt i at Stortinget har forutsatt en praksis hvor staten er forsiktig med å påberope foreldelse dersom skadelidte ville vunnet frem med kravet om det ikke var foreldet og det objektivt sett er gode grunner til at vedkommende ikke har fremmet kravet tidligere.

Hvis staten erkjenner at det foreligger ansvarsgrunnlag, er dette et moment som bør tillegges vekt og som kan tilsi at staten bør frafalle foreldelsesinnsigelsen, selv om det ikke er klarlagt om de andre vilkårene for erstatning er oppfylt. I slike tilfeller kan bevishensyn ha mindre vekt. Hvis skadelidte likevel ikke har gått til søksmål innen rimelig tid etter at kravet kom til vedkommendes kunnskap, kan det imidlertid tale for at staten påberoper foreldelse.

Hvis rettslig uenighet gjør at det er usikkert om staten er ansvarlig, er det normalt den som krever erstatning som er nærmest å søke avklaring hos domstolene. Mangler vedkommende derimot den nødvendige kunnskap om faktum, følger det av foreldelsesloven § 9 første ledd at foreldelsesfristen i utgangspunktet ikke begynner å løpe. Kravet vil da ikke være foreldet med mindre vedkommende burde skaffet seg kunnskap eller den absolutte foreldelsesfristen i § 9 andre ledd kommer til anvendelse. Er kravet foreldet fordi den absolutte foreldelsesfristen i § 9 andre ledd kommer til anvendelse, vil det i alminnelighet være større grunn til å frafalle foreldelsesinnsigelsen enn om saken er foreldet fordi det har gått mer enn tre år siden skadelidte fikk eller burde skaffet seg nødvendig kunnskap om skaden og den ansvarlige.

Dersom staten kan klandres for at foreldelsesfristen ikke ble avbrutt, taler det for at staten lar være å påberope foreldelse. Men også her må hver enkelt sak vurderes konkret. For det første kan det ofte være tvilsomt om staten er å bebreide. Videre vil innrettelseshensyn og bevishensyn, spesielt i store sakskomplekser, kunne tilsi at staten påberoper foreldelse.

Det bør sondres mellom personlige krav og krav oppstått i næringsvirksomhet. Ved krav oppstått i næringsvirksomhet er det i utgangspunktet naturlig at den private part bærer risikoen for om et krav er foreldet, se for eksempel Rt. 2009 side 1356. Det skal

altså mindre til for at staten frafaller foreldelsesinnsigelsen i en sak der kravet kommer fra en privatperson enn om kravet kommer fra næringsdrivende.

5.4 Særlig om privatpersoners krav om erstatning for personskade

Dersom privatpersoner krever erstatning fordi de mener staten er ansvarlig for personskade, bør terskelen for å frafalle foreldelsesinnsigelsen være lavere enn ved krav om erstatning for tingskade og annen formuesskade. Videre har Stortinget i Innst. O. nr. 67 (2007–2008), jf. Innst. O. nr. 18 (1995–1996), uttalt at staten bør være forsiktig med å påberope foreldelse i saker der det reises krav mot det offentlige for feil eller forsømmelser mot barn og unge. Det innebærer at staten i utgangspunktet ikke bør påberope foreldelse i slike saker dersom det er en viss mulighet for at den som krever erstatning kan vinne frem med sitt krav om staten ikke påberoper foreldelse. Hvorvidt det bør påberopes foreldelse må likevel bero på en konkret helhetsvurdering der det blant annet ses hen til hvorfor kravet ikke har blitt fremmet tidligere, hvor lenge det er siden kravet ble foreldet og i hvilken grad bevishensynet gjør seg gjeldende, jf. punkt 6.3.

Stortinget har etablert en rettferdsvederlagsordning der personer som har kommet i en særlig uheldig stilling og er påført en skade eller ulempe kan få økonomisk kompensasjon dersom forholdet er foreldet. Som hovedregel må skaden eller ulempen ha sammenheng med kritikkverdige forhold fra det offentliges side. Om den som krever erstatning har fått eller kan få rettferdsvederlag er et moment i den konkrete rimelighetsvurderingen av om foreldelse bør påberopes.

5.5 Avsluttende bemerkninger

Spørsmålet om hvorvidt staten bør påberope foreldelse vil altså bero på en konkret skjønnsmessig vurdering. Ved den konkrete rimelighetsvurderingen må staten også se hen til hvilken betydning frafall av foreldelsesinnsigelsen kan ha for andre lignende saker.

Departementet understreker at dette er statens egne interne retningslinjer og ikke regler som kan håndheves av domstolene. Beslutninger om hvorvidt foreldelsesinnsigelsen skal frafalles i en erstatningssak, er ikke et enkeltvedtak. Forvaltningslovens regler om klage kommer derfor ikke til anvendelse.

6. AVTALE OM Å FORLENGE FORELDELSESFRISTEN

Etter foreldelsesloven § 28 kan en skyldner inngå avtale om å forlenge foreldelsesfristen. En virksomhet som utøver statens partsstilling ved erstatningskrav mot staten har, med mindre annet er sagt, myndighet til å vedta fristforlengelse etter foreldelsesloven § 28. I utgangspunktet er det adgang til å gi fristforlengelse med virkning for inntil tre år om gangen.

Hvorvidt fristforlengelse bør gis, må bero på en konkret vurdering i den enkelte sak. Prosessøkonomiske hensyn kan tale for å gi fristforlengelse. Det kan være lite hensiktsmessig at kravshaver går til søksmål mot staten før saken er tilstrekkelig opplyst. På den annen side kan særlig avviklingshensynet tale mot å gi fristforlengelse. Ved avgjørelsen av om fristforlengelse skal gis, er handlefriheten begrenset av offentligrettslige skranker. Det innebærer at det blant annet er forbud mot usaklig forskjellsbehandling.

Med hilsen

Wenche L. Kverneland
avdelingsdirektør

Kari Stokke
seniorrådgiver